

ПРАВОВІ ЗАСАДИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ІТАЛІЇ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

В даній статті приділяється увага законодавчого регулювання у співробітництві між Україною та Республікою Італія в галузі туризму. Зокрема розглянуто основні напрямки програми та діяльності ENIT, співпраця України та Республіки Італія в галузі туризму. Також представлено три типи моделей участі держави в регулювання національної економіки, а туризм як галузь економіки запроваджує їх для розвитку національного турпродукту.

This article is dedicated to the cooperation and legislative regulation between Ukraine and Italy in sphere of tourism. Specifically main braches and activity of ENIT organization, and cooperation in tourism were presented in the article. Three types of model in the national economy regulation were introduced in this article, and tourism as a branch of economy provides them for national tourism product development.

Постановка проблеми. Туризм – багатогранне явище, що поєднує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти, має практично невичерпний потенціал для постійного розвитку, тісно поєднується з багатьма галузями економіки, що зумовлює його провідне місце у соціально-економічному житті країн і народів. Нині туризм став справді інтернаціональною та демократичною сферою суспільної діяльності. Це галузь світової економіки, що характеризується високими темпами розвитку.

Україна поступово входить до висококонкурентного глобального середовища. Прискорити і полегшити цей процес може адекватний розвиток туризму, темпи зростання якого в Україні недостатні. Однією з найголовніших причин цього, поряд із недосконалим існуючими проблемами, відсутністю протекціонізму з боку держави, а також недостатньою розбудовою необхідної інфраструктури, є низький рівень застосування маркетингу підприємствами туристичної галузі, існує проблема недосконалості правового поля.

Передумовою подальшого розвитку національного туризму відповідно до тенденцій світового туристичного ринку є залучення до міжнародної законодавчої та нормативно-правової бази туризму, передових надбань найбільш розвинутих туристичних держав світу, впровадження стандартів якості туристичного обслуговування, прогресивних технологій, передових систем і методів підготовки та підвищення кваліфікації туристичних кадрів, використання можливостей світового інформаційного простору, наукових досліджень, досвіду державного регулювання та стимулювання галузі туризму, практики створення організаційно-фінансових засад функціонування високорентабельної туристичної індустрії.

Метою статті є аналіз розвитку основних напрямів і форм українсько-італійського міждержавного співробітництва, висвітлення ролі Італійської Республіки у формуванні відносин України зі структурами Європейського співтовариства

Об'єктом вивчення виступають взаємовідносини України та Італії, а саме – становлення міждержавного співробітництва у галузі туризму.

Предмет дослідження – основні напрями і форми взаємодії головних складових елементів системи міжнародних українсько-італійських відносин: співробітництво на рівні глав держав, урядів, міністерств, відомств та інших органів державної влади і управління, механізм міждержавної зовнішньополітичної, зовнішньоекономічної та культурно-гуманітарної співпраці. Разом з тим, не залишено поза увагою співпрацю між країнами в провідних європейських інтеграційних структурах, тому що європейська інтеграція суттєво впливає на функціонування сучасного італійського та українського суспільств. Все це змушує розглядати міждержавні стосунки України з Італійською Республікою в комплексі.

Українсько-італійські відносини мають давню традицію, яка засвідчує їхню важливість як для розвитку двох країн, так і для загальноєвропейського історичного процесу.

Зв'язки України та Італії сягають ще часів існування Київської Русі. З часом українсько-італійські контакти розвивались, змінювались їх форми, функції, вони наповнювались новим змістом. Незважаючи на те, що як у минулому, так і сьогодні Україна та Італія залишаються країнами без спільних кордонів, це не завадило їм зміцнювати свої стосунки впродовж століть.

З набуттям Україною незалежності українсько-італійські відносини вийшли на новий рівень. Сприятливим фактором розвитку міждержавного співробітництва України з Італією стала відсутність в основі двосторонніх відносин принципових розбіжностей або спірних питань. Це сприяло закладанню міцного фундаменту українсько-італійської міжнародної співпраці у період 90-х рр. ХХ ст. – початку ХХІ ст.

Актуальність теми в умовах сучасних євроінтеграційних прагнень України визначається її науково-практичною значущістю. Аналіз українсько-італійського міждержавного співробітництва на тлі європейської інтеграції є актуальним науковим питанням та важливим чинником практичної реалізації європейського напрямку зовнішньої політики України, зважаючи на вагоме місце Італійської Республіки в Європейському Союзі та НАТО.

Після останнього розширення ЄС (яке відбулось 1 січня 2007 р.), Україна, на відміну від багатьох країн постсоціалістичного табору, залишилася поза євроатлантичними структурами, зберігши партнерство з НАТО й набувши статусу безпосереднього сусіда ЄС. Але сьогодні Україна має більші шанси на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури, ніж на початку 1990-х рр. Тому назріла необхідність глибокого аналізу українсько-італійських відносин у контексті євроінтеграційних прагнень України.

Здійснення активної, гнучкої і збалансованої зовнішньої політики України за такими напрямками, як двосторонні міжнародні відносини та розширення участі в європейському співробітництві, були визначені першими з-поміж головних завдань української зовнішньої політики постано-

вою Верховної Ради України “Про основні напрями зовнішньої політики України” від 2 липня 1993 р. У цьому концептуальному документі, на якому базується та розвивається зовнішньополітична діяльність України, визначені пріоритетними стратегічними напрямками у сфері двосторонніх відносин активний розвиток політичних, економічних, науково-технічних, культурних та інших стосунків із західними державами – членами ЄС і НАТО, до яких належить Італійська Республіка. З часу схвалення вищим законодавчим органом України основоположного документа пройшло майже 15 років. Це зобов’язує нас підбити певні підсумки реалізації його положень на практиці. Тому дослідження процесу становлення і розвитку системи і механізму функціонування міждержавного партнерства України й Італійської Республіки є актуальним та важливим питанням.

Виклад основного матеріалу. Загальновизнаними є три типи моделей державної участі в регулюванні туризму як важливої складової національної економіки.

Перша модель припускає відсутність центральної державної туристичної адміністрації, всі питання вирішуються на місцях на засадах та принципах ринкової “самоорганізації”. Урядові органи використовують таку модель у тих випадках, коли туризм національній економіці взагалі не дуже потрібний, або коли суб’єкти туристичного ринку займають сильні позиції, тобто здатні вирішувати свої проблеми без державної участі. Подібна модель управління індустрією туризму прийнята в США після того, як в 1997 р., була ліквідована державна структура U.S. Travel and Tourism Administration (USTTA), що відповідала за розвиток туризму в країні.

Друга модель передбачає наявність сильного й авторитетного центрального органу – міністерства, що контролює діяльність усіх підприємств туристичної галузі в країні. Для її реалізації потрібні відповідні умови, а саме: значні фінансові вкладення в туристичну індустрію: зокрема у рекламну й маркетингову діяльність, інвестування в туристичну інфраструктуру тощо. Подібна модель організації управління туристичною індустрією діє в Єгипті, Мексиці, Тунісі, Туреччині та інших країнах, для яких туризм є одним з основних джерел валютних надходжень у бюджет.

Третя модель переважає в розвинених європейських державах. В країнах, де використовується така модель, питання розвитку туристичної діяльності в країні вирішуються в “надрах” певного багатогалузевого міністерства на рівні відповідного галузевого підрозділу. При цьому підрозділ даного міністерства, що відповідає за розвиток туризму в країні, здійснює свою діяльність у двох напрямках: вирішує або регламентує загальні питання державного регулювання (розробка нормативно-правової бази, координація діяльності регіональної представницької й виконавчої влади, міжнародне співробітництво на міждержавному рівні, збирання й обробка статистичної інформації тощо) та спрямовує й координує маркетингову діяльність (участь у виставках і міжнародних об’єднаннях у туристичній сфері, управління туристичними представництвами своєї країни за кордоном тощо).

Така модель участі держави в розвитку індустрії туризму отримала умовну назву “європейської”.

В Італії Департамент з туризму входить до складу Міністерства виробничої діяльності. Основні його функції зводяться до координації діяльності регіональних турадміністрацій, розробки нормативно-правових документів загальнонаціонального характеру, досліджень та обробки статистичних даних, а також міжнародної діяльності (міжурядові угоди, взаємовідносини з міжнародними організаціями та ЄС) .

Повноваження місцевих туристичних адміністрацій в Італії на даний час також значно розширені. Вони відають всіма питаннями ліцензування туристичної діяльності на своїй території, здійснюють класифікацію готелів, мають право просувати й рекламувати свої регіони всередині країни та за кордоном (рекламні заходи, участь у виставках тощо).

Однак провідна роль у представленні Італії на міжнародному туристичному ринку належить Національному управлінню з туризму (Ente Nazionale Italiano per il Turismo - ENIT), основними функціями якого є рекламно-інформаційна робота, маркетингові дослідження, координація міжнародної діяльності місцевих турадміністрацій. ENIT підпорядковується Департаменту з туризму й повністю фінансується з держбюджету. У штаті ENIT нараховується 200 осіб, у тому числі співробітники 20 представництв у 16 країнах світу. Відповідно до заяви голови ENIT Амедео Оттавіані в 2005 р. ENIT отримала з державного бюджету Італії для виконання своїх функцій близько 50 млн євро[8] .

Висновки. Україна зацікавлена в знайомстві з досвідом роботи ENIT щодо розвитку окремих напрямків та регіональних аспектів розвитку національного туризму в окремих провінціях Італії, презентації турпродуктів найбільших провінцій країни на міжнародних туристичних салонах і встановленню співробітництва між державними органами та приватними туристичними підприємствами.

За масштабами міжнародного туризму та формою організації туристичної галузі для України найбільш прийнятна саме третя модель управління. Однак для ефективного функціонування даної моделі доцільно отримати необхідне державне фінансування (щонайменше, часткове) для участі країни у формуванні й просуванні національного турпродукту, здійснення маркетингових досліджень, рекламно-інформаційної діяльності, організації та проведення міжнародних туристичних виставок, конференцій, семінарів, формування базового пакету інвестиційних проектів у галузі розвитку туристичної інфраструктури тощо.

8 жовтня 2008 року між КМУ та Урядом Італійської Республіки була підписана Угода про співробітництво в галузі туризму[3].

Також в ході тісного співробітництва у галузі туризму була створена Виконавча Програма співробітництва між Кабінетом Міністрів України та Урядом Італійської Республіки [7]. Основним завданням даної програми є заохочення співробітництва в галузі туризму, налагодження та подальше розширення партнерських зв'язків між туристичними підприємствами

обох країн в межах фінансових можливостей та на взаємній основі. Активна участь в різноманітних туристичних заходах рекламного, наукового, інвестиційного характеру. Особлива увага у програмі приділяється сприянню з боку держави структурній участі у Міжнародному туристичному салоні “Україна” у Києві, який проходить кожного року за сприяння Державної служби туризму і курортів України та Всесвітньої туристичної організації та міжнародній туристичній біржі “BIT” у м. Мілан.

1. Деякі аспекти дослідження українсько-італійських відносин у 1900-1920 рр. // Український історичний журнал. – 2005. – №2. – С.162 –166; 2. Правове регулювання міжнародних туристичних відносин: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О.Ю. Серьогін; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2002. — 21 с.; 3. Ministero delle Attività Produttive. Direzione generale per il turismo (DGT) [Електронний ресурс]. Режим доступу до статті: http://www.minindustria.it/organigramma/index.php?sezione=organigramma&tema_dir=tema2&nodo=179; 4. About the World Tourism Organization (WTO). Mission for the New Millennium 5. <http://www.world-tourism.org/aboutwto/eng/menu.html>; 6. <http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=448>; 7. <http://www.mfa.gov.ua/usa/ua/21341.htm>; 8. <http://nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-1/txts/KOZLOVSKIY.htm>

УДК 339.92: [(477.83)+(450)]

Бордун О.Ю., Гамкало М.З.

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ЛЬВІВСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО ЦЕНТРУ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНО-ІТАЛІЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

В статті розкриваються невідомі для італійців ресурси Львівського туристичного центру. Санаторно-оздоровчі заклади Львівщини: Великий Любін, Моришин, Немаїрів, Східниця, Трускавець, Шкло володіють цінними мінеральними водами, що виліковують систему травлення, шкірні, гінекологічні захворювання та мають загальну покращуючу дію на організм. Цікавими для італійців є історико-архітектурні ресурси Львівського туристичного центру, що занесені до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а також можливості спортивно-оздоровчого і сільського туризму в Українських Карпатах та на Розточчі.

In questa rubrica si aprono nuove conoscenze per gli Italiani visitando il centro turistico della regione di Leopoli (Lviv). Centri medici: situati nelle città di Velykyi Liubin, Morscen, Truskavets, Shklo, Nemyriv, si trovano importanti sorgenti di preziose, acque minerali che aiutano l'apparato digerente, problemi dermatologici, ginecologici, e persino il lavaggio dell'intero organismo. Interessante per gli Italiani sono pure le risorse storiche, architettoniche e paesaggistiche del centro città di Liviv e dintorni, appartenenti al patrimonio dell'UNESCO, e' possibile anche attività sportiva, agriturismo nelle località dei Carpazzi e Rostocci.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Фундамент україно-італійської міжнародної співпраці закладався ще в часи Київської Русі і впродовж наступного тисячоліття добудовувались та зміцнювались міждержавні зв'язки. У 2009 р. Італія стабільно займає третє місце серед провідних європейських країн – торговельно-економічних партнерів України після Ні-